
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: СУЧАСНІ ТА ІСТОРИЧНІ КОНТЕКСТИ, КОМПАРАТИВНІ РЕТРОСПЕКЦІЇ, ПОВСЯКДЕННІ ПРАКТИКИ

<https://doi.org/10.15407/uhj2025.04.043>
УДК 355.2-054.6:(355.01:(470+477))“2014/2025”

Михайло КОВАЛЬ

доктор військових наук,
начальник Національного університету оборони України (Київ, Україна)
info@nuou.org.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2130-2548>

Сергій СЕГЕДА

доктор історичних наук, професор,
заступник начальника навчально-наукового інституту воєнної історії,
Національний університет оборони України (Київ, Україна)
voyen_ist@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7763-1324>

Юрій СТАСЮК

кандидат історичних наук,
начальник науково-дослідної лабораторії проблем воєнної історії України,
Національний університет оборони України (Київ, Україна)
yura240475@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3832-4353>

ІНОЗЕМНІ ДОБРОВОЛЬЦІ У СКЛАДІ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ (ВІД 2014 р.)

Мета — висвітлення питання участі іноземних добровольців у складі підрозділів Сил оборони України від 2014 р., визначення їх внеску, ролі у відсічі російській агресії. **Методологічною основою** стали принципи історизму, неупередженості. Використано загальнонаукові (наукового аналізу, синтезу, періодизації, класифікації, типологічний) та спеціальні (проблемно-хронологічний, історико-порівняльний) методи дослідження. Застосовано міждисциплінарний дослідницький інструментарій на стику історії, по-

---

Цитування: Коваль М., Сегеда С., Стасюк Ю. Іноземні добровольці у складі Сил оборони України (від 2014 р.). *Український історичний журнал*. 2025. № 4 (583). С. 43—57. <https://doi.org/10.15407/uhj2025.04.043>

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2025. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ISSN 0130-5247. Український історичний журнал. 2025. № 4 (583)

літології, правознавства, державного управління, військової справи. **Наукова новизна.** З'ясовано умови створення, встановлено класифікацію добровольчих формувань з участю іноземців та періодизацію їх функціонування від 2014 р., проаналізовано правові підстави для залучення іноземців із бойовим досвідом до військової служби в нашій країні. Охарактеризовано основні добровольчі формування, які брали участь у відбитті російської збройної агресії, зроблено спробу класифікувати мотивацію іноземців долучатися до Сил оборони України. **Висновки.** Від 2014 р. охочі іноземці залучалися до складу офіційних збройних формувань України, створювалися військові частини та підрозділи, укомплектовані переважно добровольцями з інших країн. Постійно вдосконалювалася нормативно-правова база щодо легалізації їх участі у відсічі збройній агресії РФ. Установлено основне призначення добровольчих формувань з участю іноземців — забезпечення надходження до Сил оборони України мотивованих людських ресурсів із бойовим досвідом і фаховою підготовкою. Впродовж зазначеного періоду чисельність добровольчих формувань, що складаються з іноземців, та кількість добровольців-громадян інших держав суттєво зросла й має тенденцію до збільшення.

***Ключові слова:** війна Росії проти України, Сили оборони України, інтернаціональні добровольчі формування, іноземці-добровольці.*

Від 2014 р., після початку агресії з боку РФ, Україна отримувала широкий спектр допомоги, в тому числі техніку, озброєння, гуманітарні вантажі. Важливою підтримкою стала й участь у бойових діях іноземців-добровольців [1]. У 2015 р. проходження військової служби іноземцями та особами без громадянства було легалізовано [2]. Етнічний і національний склад відповідних підрозділів із часом міг змінюватися чи залишатися відносно сталим [3—4].

Масштабність воєнних дій, які розгорнулися після 24 лютого 2022 р., вимагала від України задіяння величезних ресурсів. Фактично з перших днів відкритого російського вторгнення чимало іноземців-добровольців виявили бажання стати на захист нашої держави. Вже 27 лютого було створено Інтернаціональний легіон територіальної оборони України [5]. 7 березня засновано Міжнародний легіон¹ при Головному управлінні розвідки Міністерства оборони України [6—7]. Кількість охочих вступити до згаданих формувань перевершувала штатні можливості, тож наприкінці 2022 р. керівництво держави ухвалило рішення про створення 2-го Інтернаціонального легіону оборони України у складі Сухопутних військ ЗС України².

3 березня 2022 р. у засобах масової інформації названо кількість іноземців-добровольців — 16 тис.³ У серпні у відкритих джерелах чисельність особового складу Інтернаціонального легіону оцінювалася у приблизно 20 тис. осіб, його вояки представляли 52 країни. Проте офіційної інформації щодо цього не надходило [8—9; 10, с. 23], тож наведені дані потребують верифікації.

¹ Кого командує іноземними добровольцями в Україні. URL: <http://surl.li/odraej>

² 2-й Інтернаціональний легіон шукає військового зі знанням іспанської мови: опис вакансії. URL: <http://surl.li/qcbygy>

³ До України прибули перші з 16 тисяч іноземних добровольців для боротьби з окупантом. URL: <http://surl.li/zvahqv>

Російсько-українська війна стала предметом уваги наукових студій. Так, в «Українському історичному журналі» опубліковано результати фахової дискусії [11]. У цьому ж виданні започатковано спеціальну рубрику, де вміщено статті, присвячені основним подіям, операціям, подано спроби різноаспектного осмислення воєнного сьогодення [12—14]. О. Ясь у своїй праці, що вийшла в рамках серії «Сучасна російсько-українська війна у координатах історії», зазначає: ця війна в багатьох аспектах є «запізнілою (відкладеною) війною за незалежність України» [15, с. 8]. О. Лисенко в поточних подіях убачає елементи тотальної війни (мобілізація, створення з 2014 р. добровольчих формувань, а з 2022 р. підрозділів територіальної оборони, активний волонтерський рух) і підкреслює, що «до властивостей тотальної війни належать саме надмірні, критичні витрати ресурсів та енергії» [11, с. 7—8]. Дослідники відзначають масштабність протистояння порівняно з періодом 2014—2021 рр., задіяння великих мас військ, відчутні матеріальні втрати [12—14].

На сьогодні вже побачили світ студії, присвячені добровольчим формуванням 2014—2015 рр. [16—17]. Серед іншого в них міститься й матеріал щодо участі іноземців-добровольців у російсько-українському збройному протистоянні. Привертає увагу дисертаційне дослідження Ю. Стасюка, в якому дотично розглянуто означену тему [18]. Д. Слободинський проаналізував участь бійців із Грузії та Ічкерії у відбитті «гібридної агресії» РФ у 2014—2016 рр. [19]. А. Богдалов висвітлив діяльність відповідних формувань на основі аналізу музейних матеріалів [20]. Певну інформацію можна отримати з публікацій у ЗМІ. Вона стосується переважно причин і мотивів, містить розповіді про життєвий шлях добровольців, їхні спогади про участь у бойових діях та ін. [21—25]. Оприлюднено окремі факти участі в боях, проте без детального розкриття діяльності, чисельності формувань тощо [26]. Подається також юридична складова укладання контрактів та проходження іноземними добровольцями військової служби в Україні [27]. Заслугове на увагу публікація, де аналізується роль укомплектованих вихідцями з інших країн підрозділів, висвітлюються проблеми їх функціонування [28]. Проте наукові дослідження, присвячені національним добровольчим формуванням, висвітленню участі їх у відсічі збройній агресії РФ проти України, особливо з 2022 р., у відкритому доступі практично відсутні.

Поряд із публікаціями становлять інтерес матеріали Національного музею історії України у Другій світовій війні. Так, авторам тематичної виставки⁴ вдалося зібрати ексклюзивну інформацію про бойовий шлях іноземців-добровольців. За результатами проведеного серед них опитування можна зрозуміти мотивацію більшості: бажання захистити свободу України та всієї Європи, розуміння важливості цього рішення для утвердження демократичних цінностей у світі. Дехто з них навіть не мав бойового досвіду й ніколи не служив в армії. Прибувши з гуманітарною місією, вони були вражені жорстокістю російських військ щодо мирного населення та вирішили воювати на боці України. Хоча переважна більшість іноземців-добро-

⁴ For Freedom 28.02.2025. URL: <https://warmuseum.kyiv.ua/exhibitions/diuci/show/for-freedom>

вольців — це все ж таки фахово підготовлені люди. Було також опрацьовано спогади, фотоколекції й ін. Представлений в експозиції лист від Головного управління Національної гвардії України слугує підтвердженням легальної участі іноземних громадян у воєнних діях. Робота з матеріалами виставки дозволила уточнити факти, місця участі іноземців та осіб без громадянства у виконанні бойових завдань. Важливим джерелом стала довідка, надана однією з військових частин, про Міжнародний легіон ГУР МО України, що містить інформацію про дату його заснування (7 березня 2022 р.), мету створення, національний склад тощо.

У цій статті розглядатимуться матеріали, що належать до предмету дослідження та перебувають у відкритому доступі. В основному це інформація від державних і міжнародних організацій, офіційні сайти військових формувань, громадських об'єднань народів, які підтримали Україну та надавали допомогу у створенні підрозділів. Використано також публікації, мемуари, усноїсторичні джерела, дотичні до теми. Так, опитування іноземців-добровольців дало змогу виявити шляхи формування мотивації щодо участі в російсько-українській війні: інформування через медіа, особисті враження від відвідин нашої країни, розповіді очевидців та ін. Зокрема американець Лео (ім'я змінено) — колишній морський піхотинець. Після виходу на пенсію кілька років приїздив у літні табори для навчання підлітків англійської мови. Про початок широкомасштабної агресії РФ отримав інформацію від друзів-українців та, роздавши подарунки на згадку й попрощавшись із родичами, прибув в Україну, щоб стати на її захист. Церковна громада допомогла придбати військове спорядження, підтримує його молитовно, надсилає допомогу його підрозділу. Лео захищав Київ, воював на Харківщині. Своїм попереднім бойовим досвідом з Іраку та набутими вже в Україні навичками ділиться з товаришами по зброї⁵.

Аналіз відкритих матеріалів стосовно теми дослідження свідчить, що з початком повномасштабного вторгнення РФ було враховано попередній досвід щодо залучення іноземних громадян у військові структури України. У 2014—2015 рр. провідна роль в укомплектуванні відповідних добровольчих формувань належала закордонним національним громадським об'єднанням, від яких в основному і приїздили добровольці. Вони мали досвід служби в арміях своїх країн, в тому числі у зонах збройних конфліктів. Ці ж громадські об'єднання опікувалися й підготовкою до сучасних бойових дій (медичною, спеціальною та ін.). Ця особливість також притаманна і добровольчим формуванням за участю іноземців, створеним від лютого 2022 р.

Починаючи з 2014 р. представники української громадськості та самі іноземці-добровольці неодноразово порушували перед органами влади нашої держави питання легалізації. Тож Верховна Рада України ухвалила відповідний закон, що набув чинності 12 листопада 2015 р. [29]. Відтепер військова служба іноземців та осіб без громадянства у ЗС України можлива в добровільному порядку за контрактом на посадах рядового, сержантського, старшинського складу, а після трьох років доброволець зможе отримати українське громадянство.

⁵ Особистий аудіоархів С. Сегеди.

На початку відкритого вторгнення РФ для спрощення оформлення процесу перебування в Україні іноземних добровольців було видано президентський указ № 82/2022 від 28 лютого 2022 р. «Про тимчасове запровадження безвізового режиму», за яким для цих осіб із 1 березня набував чинності відповідний режим — тимчасово, на період дії воєнного стану⁶.

Президентський указ № 545/2022 від 1 серпня 2022 р. вносив зміни в Положення про проходження військової служби у ЗС України іноземцями та особами без громадянства. Віднині їм надавалася можливість продовжувати контракт на термін до 10 років, гарантувалася щорічна основна відпустка зі збереженням грошового, матеріального забезпечення, допомога на оздоровлення в розмірі місячного утримання⁷.

З 11 жовтня 2024 р. Збройним силам України, Національній гвардії України, Державній спеціальній службі транспорту дозволено укладати контракти з іноземцями-добровольцями для проходження служби на офіцерських посадах [30]. За словами міністра оборони України Р. Умерова, «раніше вони могли служити лише на рядових та сержантських посадах, але новий закон посилює кадровий потенціал нашого війська»⁸.

На прикладі громадян Колумбії розглянемо основні мотиви відставних професійних військовиків із цієї країни, які добровільно поповнюють лави Сил оборони України. Варто зауважити, що, здобувши досвід збройної боротьби з приватними арміями наркокартелів та різноманітними повстанськими загонами, з початку 2000-х рр. вони активно підписують контракти на охорону важливих об'єктів і виконання бойових завдань у зарубіжних країнах. Неабияке значення має також фінансове забезпечення. Наприклад, якщо мінімальна платня бійця рядового складу в Колумбії може складати еквівалент 350 амер. дол., то в Україні, перебуваючи на лінії зіткнення, він отримує сукупне грошове забезпечення, еквівалентне 3000 амер. дол. Також на добровольців-іноземців поширюється відповідний соціальний захист — рідним і членам сім'ї загиблого військовослужбовця належить грошова компенсація в розмірі 15 млн грн⁹. Колумбійці, зокрема, воювали в Луганській (Красногорівка, Серебрянський ліс), Донецькій (Бахмут, Авдіївка) областях, на інших напрямках.

Шляхом аналізу інтерв'ю з іноземцями-добровольцями з'ясовано мотивацію приєднання їх до Сил оборони України. Тут можна виокремити три категорії. До першої зараховуємо тих, хто керується ідейно-моральними переконаннями для участі у збройній боротьбі на боці України, засуджують агресію РФ, прагнуть справедливості. Це переважно вихідці із західних країн, виховані на демократичних засадах. Для другої категорії добровольців мотивацією слугує бажання випробу-

⁶ URL: <https://www.president.gov.ua/documents/822022-41441>

⁷ URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5452022-43505>

⁸ URL: <https://is.gd/MEhKaS>

⁹ Сотні колишніх колумбійських військових воюють на боці ЗСУ проти РФ — AP. URL: <https://bukvy.org/sotni-kolyshnih-kolumbijskyh-vijskovyih-voyuuyut-na-boczi-zsu-proty-rf-ap/>

вати себе в екстремальних умовах, самоствердитися, самореалізуватися. Ці іноземці зазвичай уже мають бойовий досвід та прагнуть його закріпити і примножити. До третьої належать ті, для кого визначальну роль відіграє фінансовий бік справи. Здебільшого це громадяни економічно слабких держав. Їх також приваблюють соціальні програми, можливості отримати український паспорт. Видання «The New York Times» присвятило спеціальний матеріал темі колумбійських добровольців в Україні. На першому місці для багатьох стоять саме фінансові вигоди¹⁰.

В. Новородський розглянув проблему статусу іноземних бійців, висвітлив поняття «найманець» і «доброволець» [31]. На підставі національного законодавства, положень Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 р. та Додаткових протоколів до них 1977 р. обґрунтував поширення правового статусу комбатантів на іноземців-добровольців — військовослужбовців Сил оборони України. Такі особи, зокрема, потрапивши до рук ворога мають трактуватися як військовополонені. Це важлива проблема участі іноземців-добровольців у російсько-українській війні. Відома історія британців Е. Асліна, Ш. Піннера, марокканця Б. Саадуна, які у 2022 р. захищали Маріуполь та згодом опинилися в полоні. Завдяки тиску міжнародної спільноти й за посередництва Саудівської Аравії їх удалося визволити у процесі обміну військовополонених¹¹.

Слід зауважити, що у складі Сил оборони України є як підрозділи, укомплектовані іноземцями-добровольцями з різних країн, так і ті, в яких служать переважно іноземці-співвітчизники¹². Як приклад, можна згадати про Норманську бригаду, сформовану здебільшого з ветеранів із Данії, Норвегії, Німеччини, Сполученого Королівства, Франції, країн Латинської Америки, Австралії, а також бригаду «Омега», до якої належать в основному громадяни США [25].

Серед низки добровольчих формувань з участю іноземців виділимо ті, які активно створювалися військовими підрозділами України. На основі аналізу джерел запропоновано умовно розподілити їх на дві групи, взявши за критерій час участі в бойових діях. До першої зараховуємо ті, які розпочали своє активне функціонування у ході антитерористичної операції / операції Об'єднаних сил 2014—2022 рр.

- Укомплектовані переважно вихідцями з Чечні та етнічними чеченцями батальйони ім. Джохара Дудаєва (восени 2014 р. брав участь у боях [18, с. 28]), ім. Шейха Мансура (сформований восени 2014 р., у січні 2015 р. виконував операції спільно з Добровольчим українським корпусом [18, с. 28]), «Шалена зграя»» (у 2014 р. як однойменний розвідувальний взвод у складі 34-го окремого мотопіхотного батальйону, відтак у 57-й окремій мотопіхотній бригаді).

- Білоруські формування, укомплектовані громадянами Республіки Білорусь та етнічними білорусами з України й інших країн: загін «Погоня» (у липні

¹⁰ Mercenaries or Volunteers? Economic Pain Pushes Colombian Veterans to Ukraine. URL: <https://is.gd/deuKqZ>

¹¹ Били електрошокером і різали ножом. Британець розповів про полон у росіян. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63475784>

¹² 14 березня — День українського добровольця: відродження історичної традиції. URL: <http://surl.li/bdaxqz>

2014 р. взаємодіяв із батальйоном «Донбас», згодом із полком «Азов»), тактична група «Білорусь» (заснована 8 серпня 2015 р. у складі Добровольчого українського корпусу «Правий сектор» [18, с. 127, 270]).

- Грузинський національний легіон, що складався з громадян Грузії та етнічних грузинів з інших країн (наприкінці весни 2014 р. окремі бійці цього формування брали участь у боях на сході України; з лютого 2016 р. інтегрувався з 25-м батальйоном «Київська Русь» 54-ї окремої механізованої бригади¹³).

- Рота «Руян» із громадян РФ та етнічних росіян (формувалася наприкінці 2014 — на початку 2015 рр., однак на той час чисельність особового складу була незначною [18, с. 270], інформація про функціонування цього підрозділу відсутня).

Зауважимо, що чимало іноземців, котрі брали участь в антитерористичній операції 2014—2018 рр. у складі добровольчих формувань після їх реорганізації воювали в лавах ЗС України. Так, білорус О. Скобля у 2015 р. служив у Добровольчому українському корпусі «Правий сектор», 2016 р. вступив до 8-го полку Сил спеціальних операцій, у березні 2022 р. захищав Київ і загинув, прикриваючи відхід своєї групи, яка потрапила у засідку. Інший білорус О. Вещевалов у 2014 р. став бійцем добровольчого батальйону ОУН, згодом підписав контракт зі Збройними силами України, проходив службу у 72-й окремій механізованій бригаді ім. Чорних запорожців. Після звільнення повернувся додому та через переслідування був змушений покинути Білорусь. Навесні 2022 р. в Україні записався до територіальної оборони. У вересні того ж року поліг на Бахмутщині. Загалом за період проведення АТО / ООС відомо про загибель до 20 іноземців. Добровольці з інших країн воювали у 24-му батальйоні територіальної оборони «Айдар», батальйоні спецпризначення «Азов», у резервному батальйоні оперативного призначення «Донбас» Національної гвардії України, батальйоні МВС спеціального призначення «Свята Марія», 42-му окремому мотопіхотному батальйоні «Рух опору», в Добровольчому українському корпусі, у 24-й і 72-й окремих механізованих, 57-й окремій мотопіхотній, 128-й окремій гірсько-штурмовій бригадах, а також у 35-й окремій бригаді морської піхоти¹⁴.

До другої групи відносимо добровольчі формування з участю іноземців, які активно функціонують після 24 лютого 2022 р.

- Батальйон ім. Хамзата Гелаєва, що складається переважно з етнічних чеченців¹⁵, постав на початку широкомасштабної агресії РФ проти України, а вже влітку 2022 р. брав участь у боях. У липні того року з бійців-чеченців зі складу

¹³ На початку 2018 р. штаб легіону заявив про вихід зі складу 54-ї омбр, натомість її командування відповіло на це, що він і не входив до її складу (див.: «Грузинський легіон» заявив о выходе из состава 54-й бригады: ВСУ ответили. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/hruzynskiy-lehyon-zaiavyl-o-vykhode-iz-sostava-54-i-bryhady-vsuo-otvetyly>).

¹⁴ Іноземці, які стали на захист України: хто воював та загинув у боротьбі з російським загарбником. URL: <https://ua.news.ua/war-vs-rf/ynostrantsy-kotorye-staly-na-zashhytu-ukrainy-kto-voeval-y-pogyb-v-borbe-s-rossyjskym-zahvatchykom>

¹⁵ International Legion. URL: <https://militaryland.net/ukraine/international-legion/>

ЗС України, а також добровольців було сформовано окремий батальйон особливого призначення Міністерства оборони Чеченської Республіки Ічкерія¹⁶.

- Батальйон ім. імама Шаміля створено та укомплектовано переважно з дагестанців восени 2022 р. [3].

- Кавказький мусульманський корпус складається з громадян України — представників народів Кавказу, які сповідують іслам [4].

- Російський добровольчий корпус укомплектований здебільшого громадянами РФ, зокрема представниками правих рухів. Від серпня 2022 р. діє у складі Сил територіальної оборони ЗС України¹⁷.

- Легіон «Свобода Росії» почав формуватися в березні 2022 р. на базі роти військовослужбовців РФ, які перейшли на бік України [32]. В подальшому його чисельність зростала.

- Батальйон «Сибір» створено з представників малих (корінних) народів Сибіру. Особливістю його комплектування став набір із жовтня 2023 р. добровольців серед полонених військовослужбовців РФ¹⁸. З березня 2024 р. бере участь у боях¹⁹.

- Рота «Башкорт» сформована з етнічних башкортів (башкирів) у грудні 2022 р.²⁰ З літа 2023 р. її бійці активно діють на передовій²¹.

- У січні 2023 р. оголошено про створення у складі Інтернаціонального легіону територіальної оборони ЗС України Карельського національного батальйону з етнічних карелів, прибічників національного руху²². Утім у відкритих джерелах свідчень щодо бойової діяльності цього формування не виявлено.

- Вірменський національний легіон з етнічних вірмен, які проживають в Україні, створено у червні 2023 р.²³

- 9 березня 2022 р. представники білоруських громадських об'єднань «Білий легіон», «Молодий фронт» та інші активісти згуртувалися навколо тактичної групи «Білорусь» — у результаті було створено батальйон ім. Кастуся Калиновського, який 25 березня ввійшов до складу Сил оборони України [33]. 21 травня

¹⁶ Відродження збройних сил Чеченської республіки Ічкерія у складі ЗС України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mZAIviusGxY>; Чеченські добровольці України показали своє озброєння. URL: <http://surl.li/tuqprb>; «Головний ворог — Путін»: Репортаж з лінії фронту про чеченців, які воюють на боці України. URL: <http://surl.li/twprfvw>

¹⁷ Итоги года. URL: <https://telegra.ph/Itoqi-goda-01-02-2>; «РДК» і «Свобода Росії» заявили про звільнення двох населених пунктів на Белгородщині. URL: <http://surl.li/bgrpxbg>

¹⁸ Ukraine's Army Enlists Russians Eager to Fight and Defeat Putin. URL: <http://surl.li/mrrpah>

¹⁹ Ukraine's defense intelligence on volunteer troops breaking through Russian border. URL: <http://surl.li/canfvcv>

²⁰ В составе ВСУ появилось башкирское воинское подразделение. URL: <https://www.idelreal.org/a/32159081.html>

²¹ Рота «Башкорт» — работа операторов БПЛА. URL: <https://is.gd/jqa9pd>; Работа снайперской группы «Өрэк» роты Башкорт. URL: <https://is.gd/OV2Lh2>

²² Карельський національний батальйон у складі ЗСУ створили активісти. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/172585>

²³ «Армянский легион» поможет Украине защищаться от российских захватчиков: создано новое подразделение. URL: https://www.dialog.ua/war/275684_1686920928

того ж року підрозділ реорганізовано в полк (доєдналися ще два батальйони). Структурно він входить до Міжнародного легіону Головного управління розвідки Міністерства оборони України²⁴. Громадяни Республіки Білорусь та етнічні білоруси-добровольці, які на той час уже служили у ЗС України, у грудні 2023 р. проголосили створення Білоруського добровольчого корпусу²⁵.

- Добровольці-громадяни ФРН об'єдналися в Німецький добровольчий корпус. Улітку 2023 р. було анонсовано участь у боях на боці України²⁶.

- В лютому 2023 р. постав Польський добровольчий корпус. Як зазначають у цьому військовому формуванні, воно підпорядковується безпосередньо Міністерству оборони України [9].

- Із представників тюркомовних етнічних груп Кавказу, Центральної Азії, РФ та уйгурів у листопаді 2022 р. було створено батальйон «Туран»²⁷. Улітку 2024 р. в Єдиному державному реєстрі судових рішень опубліковано вирок одного з районних судів Кропивницького від 11 липня того року щодо групи осіб, котрі організували схему ухилення від мобілізації, продаючи «членство» у фальшивому «двійнику» цього підрозділу²⁸. Згаданий випадок засвідчує, що злочинці з корисливих інтересів можуть дискредитувати добровольчий рух, спотворювати його сприйняття серед української та міжнародної спільноти.

До першої групи добровольчих формувань з участю іноземців (2014—2022 рр.) належать переважно представники етносів, які проживають у державах, що утворилися після розпаду СРСР. Ці народи зазнавали колоніальних утисків за російсько-імперських часів, за радянського періоду, зазнають їх і нині з боку РФ. Отриманий досвід створення та участі згаданих формувань у допомозі Україні протистояти російській агресії 2014—2022 рр. не минув даремно.

Друга група військових формувань також має низку характеристик. Кількість їх, порівняно з першою, збільшилася вдвічі. Чисельність особового складу окремих уже на березень 2022 р. суттєво зростає. Найактивнішими щодо створення проукраїнських національних підрозділів виявилися народи РФ, зокрема росіяни, чеченці та інші жителі Північного Кавказу, башкири, якути, карели тощо. Також характерний приріст чисельності добровольців серед білорусів. Від 2022 р. виявляють активність і народи Центральної Азії й Південного Кавказу (зокрема вірмени). До творення добровольчих формувань долучилися представники країн Європейського Союзу.

²⁴ How Belarusian Fighters in Ukraine Evolved Into Prominent Force Against Russian Invasion. URL: <http://surl.li/ovnenk>

²⁵ Игорь «Янки» объяснил причину создания Белорусского добровольческого корпуса. URL: <https://nashaniva.com/ru/306339>

²⁶ An der alten Ostfront Das »Deutsche Freiwilligen-Korps« sieht sich in der Tradition der Naziwehrmacht — und kämpft an Kiew Seite. URL: <http://surl.li/bmrndw>

²⁷ «Будемо кошмарити», — перший в Україні тюркський батальйон «Туран» записав звернення до Путіна та Кадірова. URL: <https://is.gd/CW9bfJ>; Таємні агенти для Києва. Мотивовані ненавистю до РФ етнічні батальйони виконують ризиковані операції та диверсії в тилу росіян. URL: <http://surl.li/ufvpsu>

²⁸ URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120344166>

Міжнародна підтримка полягала в наданні Силам оборони України фахової допомоги підготовленими іноземцями-добровольцями. Збройні формування активно брали участь в очищенні від ворога Херсонщини, Харківщини, Київщини, а також в операціях у Курській, Белгородській областях РФ [26].

У 2022 р., коли була особливо складна ситуація, першими в боротьбу проти російських загарбників включилися громадяни Грузії, США, Білорусі, Азербайджану. З 2023 р. приєдналися добровольці з Колумбії, а також зі Сполученого Королівства, Франції, РФ. Відомо, що станом на червень 2025 р. при виконанні бойових завдань віддали своє життя представники 61 країни світу, в тому числі Колумбії, США, Грузії, Білорусі, РФ, Британії, Азербайджану, Франції, Польщі, Бразилії, Німеччини, Канади, Фінляндії, Швеції та ін.²⁹ Збільшення кількості втрат серед іноземців пов'язане з їх участю у складних операціях на найнебезпечніших ділянках. Ця самопожертва має бути належно вшанована суспільством. Так, 2023 р. на сайті електронних петицій Київської міської ради було запропоновано увічнити пам'ять бійців Інтернаціонального легіону в назві однієї з вулиць столиці. Однак зазначена петиція не набрала необхідної кількості голосів. Роботу зі вшанування іноземців-добровольців варто продовжувати. Крім найменувань об'єктів топоніміки це можуть бути публікації в медіа, тематичні виставки, різнопланові заходи тощо.

Представники тих народів, які зазнавали свого часу утисків із боку Російської імперії та СРСР, найбільш активні серед добровольців-учасників російсько-української війни. Не відстають від них громадяни країн Європейського Союзу, зокрема Німеччини, Польщі, самоорганізуючись у національні формування.

Попри активну підтримку керівництвом Республіки Білорусь широкомасштабної російської агресії проти України, чисельність добровольчих формувань та їх бійців-етнічних білорусів не зменшилася, а навіть збільшилася. Варто звернути увагу й на той факт, що росіяни у 2014—2022 рр. майже не мали таких формувань у Силах оборони України — лише окремі представники та невеликі групи воювали в «Азові», чие командування активно працювало з націоналістичними й ультраправими антипутінськими силами РФ. У 2022 р. сформовано Російський добровольчий корпус і легіон «Свобода Росії», які позитивно зарекомендували себе в бойовій обстановці [32].

Завуальована політика подвійних стандартів, яку проводять у РФ останніми десятиріччями стосовно прихильників ісламу, має свої наслідки³⁰. В тому числі й у вигляді збільшення кількості добровольців із мусульманських народів. Це помітно при порівнянні другої групи збройних формувань (що діють від 2022 р.) з першою (з 2014 р.). Зустрічаючись 19 травня 2023 р. з принцом Саудівської Аравії Могаммедом бін Салманом Аль Саудом президент України В. Зеленський звернув увагу на утиски Москвою мусульман у Лівії, Сирії, деяких інших країнах Африки, в

²⁹ URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_іноземних_добровольців,_загиблих_під_час_російського_вторгнення_в_Україну_\(Україна\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_іноземних_добровольців,_загиблих_під_час_російського_вторгнення_в_Україну_(Україна))

³⁰ Russia: Recent cases of persecution of Muslims for the exercise of their religious freedom. URL: <http://surl.li/rvirwl>

Емені, Афганістані, а також у самій РФ³¹. Це спонукає прибічників ісламу до спротиву, особливо тих, що знаходяться в еміграції чи проживають на території України.

Світські та релігійні інституції країни-агресорки поширюють негатив проти мусульман. Непоодинокі випадки, коли вони, перебуваючи у складі російських окупаційних військ, здаються в полон і в подальшому приєднуються до добровольчих формувань. Можна зробити висновок, що політика Москви спричинила збільшення кількості добровольців і добровольчих підрозділів із мусульманських народів Росії.

* * *

За весь час російської агресії чисельність іноземних добровольців у лавах Сил оборони України суттєво зросла й має тенденцію до збільшення. За періодом функціонування відповідних підрозділів їх можна віднести до двох груп: 2014—2022 рр., з 24 лютого 2022 р. до сьогодні. У другій групі чітко простежується збільшення чисельності національних формувань із мусульман РФ (найперше народів Північного Кавказу). Причина цього полягає у тривалих утисках за релігійною ознакою в минулому та в теперішній час. Якщо до першої групи належали добровольчі формування з представників народів колишнього СРСР, то у другій окрім збільшення чисельності вже наявних створено й підрозділи з громадян країн Європейського Союзу. Поява у другій групі з 2022 р. формувань, укомплектованих росіянами, а також вихідцями з корінних народів РФ свідчить про активізацію певного прошарку громадян держави-агресорки та їх представників в еміграції у протистоянні путінському режиму. В Україні триває вдосконалення нормативно-правової бази стосовно іноземців-добровольців, що свідчить про гнучку політику військово-політичного керівництва в питаннях залучення кваліфікованих людських ресурсів для боротьби з російською агресією. Залежно від мотивації участі у війні на українському боці, добровольців з інших країн можна поділити на три категорії: ті, хто керується ідейно-моральними переконаннями; ті, хто прагне перевірити себе в екстремальних ситуаціях; ті, ким рухають здебільшого фінансові міркування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ / REFERENCES

1. Profesiini viiskovi ta novobrantsi — Mizhnarodnyi lehiion HUR formuie nadiinu komandu. 07.08.2024. URL: <http://surl.li/maiefi> [in Ukrainian].
[Професійні військові та новобранці — Міжнародний легіон ГУР формує надійну команду. 07.08.2024. URL: <http://surl.li/maiefi> (дата звернення: 08.05.2025)].
2. Ukaz Prezidenta Ukrainy “Pro Polozhennia pro prokhodzhennia viiskovoi sluzhby u Zbroinykh Sylakh Ukrainy inozemtsiamy ta osobamy bez hromadianstva”, 10 chervnia 2016 r., № 248/2016. URL: <https://is.gd/IwK1ea> [in Ukrainian].
[Указ Президента України «Про Положення про проходження військової служби у Збройних Силах України іноземцями та особами без громадянства», 10 червня 2016 р., № 248/2016. URL: <https://is.gd/IwK1ea> (дата звернення: 08.05.2025)].
3. V Ukraini stvoreno dahestanskyi batalion. 29.10.2022. URL: <https://fakty.ua/409910-v-ukraine-sozdan-dagestanskij-batalon> [in Ukrainian].

³¹ Saudi, Islam, Russia. URL: <https://is.gd/5aZXoh>

- [В Україні створено дагестанський батальйон. 29.10.2022. URL: <https://fakty.ua/409910-v-ukraine-sozdan-dagestanskij-batalon> (дата звернення: 08.05.2025)].
4. V Ukraine sozdan Kavkazskij musulmanskiy korpus. 13.05.2022. URL: <http://surl.li/ekuifu> [in Russian].
[В Україні создан Кавказский мусульманский корпус. 13.05.2022. URL: <http://surl.li/ekuifu> (дата звернення: 08.05.2025)].
  5. Zvernennia do hromadian inozemnykh derzhav, yaki prahnut dopomohty Ukraini u yii borotbi proty rosiiskoi ahresii. 27.02.2022. URL: <https://is.gd/sln8O6> [in Ukrainian].
[Звернення до громадян іноземних держав, які прагнуть допомогти Україні у її боротьбі проти російської агресії. 27.02.2022. URL: <https://is.gd/sln8O6> (дата звернення: 08.05.2025)].
  6. Stvoreno spetspidrozdil Internatsionalnoho lehionu pry HUR MO Ukrainy, vin vzhe vykonuie boiovi zavdannia. 07.03.2022. URL: <http://surl.li/xpscvn> [in Ukrainian].
[Створено спецпідрозділ Інтернаціонального легіону при ГУР МО України, він вже виконує бойові завдання. 07.03.2022. URL: <http://surl.li/xpscvn> (дата звернення: 08.05.2025)].
  7. HUR opublikuvav dokumentalku “Internatsionalnyi lehion. Volia bez kordoniv” pro spetspidrozdil inozemtsiv, yaki voiuut za Ukrainu. 22.03.2023. URL: <https://kontrakty.ua/article/214511> [in Ukrainian].
[ГУР опублікував документалку «Інтернаціональний легіон. Воля без кордонів» про спецпідрозділ іноземців, які воюють за Україну. 22.03.2023. URL: <https://kontrakty.ua/article/214511> (дата звернення: 08.05.2025)].
  8. Suicide missions, abuse, physical threats: International Legion fighters speak out against leadership’s misconduct. 17.08.2022. URL: <http://surl.li/wyclqh> (дата звернення: 08.05.2025).
  9. Ukraina stvoriuie Polskyi dobrovolchyi lehion. “Z poliakamy nabahato lehshe”. 17.02.2023. URL: <http://surl.li/vdxjju> [in Ukrainian].
[Україна створює Польський добровольчий легіон. «З поляками набагато легше». 17.02.2023. URL: <http://surl.li/vdxjju> (дата звернення: 18.02.2023)].
  10. Voienno-istorychnyi opys rosiisko-ukrainskoi viiny (kviten 2022 r.). Kyiv, 2022 [in Ukrainian].
[Военно-історичний опис російсько-української війни (квітень 2022 р.). Київ: ГШ ЗСУ, 2022. 148 с.].
  11. Lysenko, O., Maievskiy, O. & Nakhmanovych, V. Panelna diskusiiia “Viina Rosii proty Ukrainy 2014—2022 rr.: istorychna retrospektyva i sprobny naukovoi refleksii” (19—20 travnia 2022 r.). *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. 2024. 4: 4–54 [in Ukrainian].
[Лисенко О., Маєвський О., Нахманович В. Панельна дискусія «Війна Росії проти України 2014—2022 рр.: історична ретроспектива і спроби наукової рефлексії» (19—20 травня 2022 р.). *Український історичний журнал*. 2024. № 4. С. 4—54].
  12. Hrytsiuk, V. & Lysenko, O. Viina Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: voiennyi, mizhnarodno-pravovyi, heopolitychnyi ta ekonomichnyi vymiry. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. 2023. 2: 5–33. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.02.005> [in Ukrainian].
[Грицюк В., Лисенко О. Війна Російської Федерації проти України: воєнний, міжнародно-правовий, геополітичний та економічний виміри. *Український історичний журнал*. 2023. № 2. С. 5—33].
  13. Koval, M., Shchypanskyi, P., Kydon, V. & Hrytsiuk, V. Stratehichni kharakter Kyivskoi oboronnoi operatsii (24 liutoho — 2 kvitnia 2022 r.). *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. 2023. 3: 5–29. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.03.005> [in Ukrainian].
[Коваль М., Щипанський П., Кидонь В., Грицюк В. Стратегічний характер Київської оборонної операції (24 лютого — 2 квітня 2022 р.). *Український історичний журнал*. 2023. № 3. С. 5—29].

14. Konopka, V. & Taranets, S. Countermeasures of the Defence Forces of Ukraine against Means of Air Attack of the Russian Federation (February 24, 2022 — February 28, 2023). *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. 2024. 3: 5—28. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.03.005>
[Konopka, V. & Taranets, S. Countermeasures of the Defence Forces of Ukraine against Means of Air Attack of the Russian Federation (February 24, 2022 — February 28, 2023). *Український історичний журнал*. 2024. № 3. С. 5—28. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.03.005>].
15. Yas, O. Na zlamakh istorychnoho chasu, abo Temporalni obrazy suchasnoi rosiisko-ukrainskoi viiny: lektsiia. Kyiv, 2023 [in Ukrainian].
[Ясь О. На зламах історичного часу, або Темпоральні образи сучасної російсько-української війни: лекція. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2023. 68 с.].
16. Hural'ska, A. Zvit: Dobrovolchi bataliony. Vynyknennia, diialnist, superechnosti. URL: <http://surl.li/findan> [in Ukrainian].
[Гуральська А. Звіт: Добровольчі батальйони. Виникнення, діяльність, суперечності. URL: <http://surl.li/findan> (дата звернення: 08.05.2025)].
17. Hladka, K., Hromakov, D., Myronova, V., Pluzhnyk, O. & Pokalchuk, O. Dobrobaty. Kharkiv, 2016 [in Ukrainian].
[Гладка К., Громаков Д., Миронова В., Плужник О., Покальчук О. Добробати. Харків, 2016. 570 с.].
18. Stasiuk, Yu.M. Ukrainski dobrovolchi formuvannia: stvorennia ta funktsionuvannia (2014—2015 rr.): Candidate's thesis. Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2018 [in Ukrainian].
[Стасюк Ю.М. Українські добровольчі формування: створення та функціонування (2014—2015 рр.): дис. ... канд. іст. наук. Переяслав-Хмельницький, 2018. 281 с.].
19. Slobodynskiy, D. Ukrainski dobrovoltsi — biitsi Hruzii ta Ichkerii v zoni provedennia antyterrorystychnoi operatsii. Viina na Donbasi. 2014—2016 rr.: *Mat. II Vseukr. nauk. viisk.-ist. konf. (Kyiv, 20 kvitnia 2017 r.)*. Kyiv, 2017. 116-123 [in Ukrainian].
[Слободинський Д. Українські добровольці — бійці Грузії та Ічкерії в зоні проведення антитерористичної операції. Війна на Донбасі. 2014—2016 рр.: *Мат. II Всеукр. наук. військ.-іст. конф. (Київ, 20 квітня 2017 р.)*. Київ: Нац. військ.-іст. муз. України, 2017. С. 116—123].
20. Bohdalov, A. Uchast inozemnykh dobrovolchkykh formuvan u khodi provedennia antyterrorystychnoi operatsii na skhodi Ukrainy (na materialakh kolektsii Natsionalnoho muzeiu istorii Ukrainy). *Eminak*. 2016. 3: 72-76 [in Ukrainian].
[Богдалов А. Участь іноземних добровольчих формувань у ході проведення антитерористичної операції на сході України (на матеріалах колекції Національного музею історії України). *Емінак*. 2016. № 3. С. 72—76].
21. Inozemtsi-uchasnyky ATO zachekalys na ukrainskyi pasport. 11.09.2015. URL: <https://www.dw.com/uk/іноземці-учасники-ато-зачекались-на-український-паспорт/a-18710169> [in Ukrainian].
[Іноземці-учасники АТО зачекались на український паспорт. 11.09.2015. URL: <https://www.dw.com/uk/іноземці-учасники-ато-зачекались-на-український-паспорт/a-18710169> (дата звернення: 08.05.2025)].
22. Imia yim — Lehion: yak inozemtsi za Ukrainu voiuui. 06.02.2024. URL: <http://surl.li/efhdbt> [in Ukrainian].
[Ім'я їм — Легіон: як іноземці за Україну воюють. 06.02.2024. URL: <http://surl.li/efhdbt> (дата звернення: 08.05.2025)].
23. "Vsi skazaly, shcho ya zbzhhevolyv". Yak lehion inozemtsiv voiuie v Ukraini. 29.04.2022. URL: <https://is.gd/gjRZRl> [in Ukrainian].
[«Всі сказали, що я збожеволів». Як легіон іноземців воює в Україні. 29.04.2022. URL: <https://is.gd/gjRZRl> (дата звернення: 08.05.2025)].

24. “Ya ne ukrainets. Ya liudyna”. Yak kanadets yide na front v Ukrainu. 01.03.2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60570537> [in Ukrainian].
[«Я не українець. Я людина». Як канадець їде на фронт в Україну. 01.03.2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60570537> (дата звернення: 08.05.2025)].
25. Koly my shturmuvaly Novozlatopil, ya spilkuvavsia z bilshistiu ukrainciv zhestamy — komandyr “Normanskoï bryhady”. 29.09.2023. URL: <http://surl.li/hpzvok/> [in Ukrainian].
[Коли ми штурмували Новозлатопіль, я спілкувався з більшістю українців жестами — командир «Норманської бригади». 29.09.2023. URL: <http://surl.li/hpzvok/> (дата звернення: 08.05.2025)].
26. Komandyr okremoho batalionu spetspryznachennia III Internatsionalnogo lehionu pid polkovnyk Anatolii Marchuk: “Biemo ‘vahneriv’ pid Kharkovom!”. 24.08.2024. URL: <http://surl.li/lglxsm> [in Ukrainian].
[Командир окремого батальйону спецпризначення III Інтернаціонального легіону підполковник Анатолій Марчук: “Б’ємо «вагнерів» під Харковом!”. 24.08.2024. URL: <http://surl.li/lglxsm> (дата звернення: 08.05.2025)].
27. Yak vstupyty do Internatsionalnogo lehionu oborony Ukrainy: detalna instruktssiia dlia inozemtsiv. 05.05.2023. URL: <http://surl.li/zwquxn> [in Ukrainian].
[Як вступити до Інтернаціонального легіону оборони України: детальна інструкція для іноземців. 05.05.2023. URL: <http://surl.li/zwquxn> (дата звернення: 08.05.2025)].
28. Rol ta mistse inozemtsiv v ukrainciv armii. 26.12.2023. URL: <http://surl.li/ulyxxj> [in Ukrainian].
[Роль та місце іноземців в українській армії. 26.12.2023. URL: <http://surl.li/ulyxxj> (дата звернення: 08.05.2025)].
29. Zakon Ukrainy “Pro vnesennia zmin u deiaci zakonodavchi akty vidnosno prokhozhdennia viiskovoï sluzhby u Zbroinykh Sylakh Ukrainy inozemtsiamy ta osobamy bez hromadianstva” vid 06.10.2015 № 716-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/716-19> [in Ukrainian].
[Закон України «Про внесення змін у деякі законодавчі акти відносно проходження військової служби у Збройних Силах України іноземцями та особами без громадянства» від 06.10.2015 № 716-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/716-19>].
30. Zakon Ukrainy “Pro vnesennia zmin do deiacykh zakoniv Ukrainy shchodo poriadku pryiniattia na viiskovu sluzhbu ta prokhozhdennia viiskovoï sluzhby za kontraktom inozemtsiamy ta osobamy bez hromadianstva u Zbroinykh Sylakh Ukrainy, Derzhavnii spetsialnii sluzhbi transportu ta Natsionalnii hvardii Ukrainy” vid 10.10.2024 № 4019-IX. URL: <https://is.gd/1K1s5S> [in Ukrainian].
[Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку прийняття на військову службу та проходження військової служби за контрактом іноземцями та особами без громадянства у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України» від 10.10.2024 № 4019-IX. URL: <https://is.gd/1K1s5S>].
31. Novorodskyi, V.V. Status inozemnykh dobrovoltsiv v Ukraini (2014—2018): politykopravove zabezpechennia. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy*. 2018. 3-4 (94-95): 254-271 [in Ukrainian].
[Новгородський В.В. Статус іноземних добровольців в Україні (2014—2018): політико-правове забезпечення. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. Вип. 3-4 (94-95). Київ, 2018. С. 254—271].
32. RDK, “Svoboda Rosii”, Sybirskiy batalion. Shcho vidomo pro rosiiskiy dobrovoltsiv na botsi Ukrainy. 12.03.2024. URL: <http://surl.li/iluisu> [in Ukrainian].
[РАДК, «Свобода Росії», Сибірський батальйон. Що відомо про російський добровольців на боці України. 12.03.2024. URL: <http://surl.li/iluisu> (дата звернення: 08.05.2025)].
33. Polk Kalynovskoho: dva roky borotby za Ukrainu i Bilorus. 08.03.2024. URL: <http://surl.li/whkanf> [in Ukrainian].
[Полк Калиновського: два роки боротьби за Україну і Білорусь. 08.03.2024. URL: <http://surl.li/whkanf> (дата звернення: 08.05.2025)].

Надійшла / Received 23.06.2025

Mykhailo KOVAL

Doctor of Military Sciences (Dr. Hab. in Military),
Head of the National Defence University of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
info@nuou.org.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2130-2548>

Serhii SEHEDA

Doctor of Historical Sciences (Dr. Hab. in History), Professor,
Deputy Head of the Educational and Scientific Institute of War History,
National Defence University of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
voyen_ist@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7763-1324>

Yurii STASIUK

Candidate of Historical Sciences (Ph. D. in History),
Head of the Research Laboratory of Problems of War History of Ukraine,
National Defence University of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
yura240475@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3832-4353>

FOREIGN VOLUNTEERS IN THE DEFENSE FORCES OF UKRAINE (SINCE 2014)

The purpose of the article is to highlight the activities of foreign volunteers in the Defence Forces of Ukraine since 2014, to determine their characteristics, role, and contribution to strengthening Ukraine's defence capabilities in repelling Russian armed aggression. **The methodological basis** of the study was the principles of historicism, impartiality. The use of a number of general scientific (scientific analysis and synthesis, periodisation and classification, typological method) and special (problematic-chronological and historical-comparative) research methods. Interdisciplinary research tools at the intersection of history, political science, jurisprudence, public administration, and military affairs were also used. **The scientific novelty** lies in establishing the inseparability of the process of creation and functioning of volunteer formations with the participation of foreigners since 2014, analysing the legal grounds for engaging foreigners with military (combat) experience in military service in the Defence Forces of Ukraine. The authors of the article describe the main volunteer formations with the participation of foreigners that took part in repelling Russian armed aggression against Ukraine and make an attempt to classify foreign volunteers according to the motivation for participation in the Russo-Ukrainian war on the side of Ukraine. **Conclusions.** Since 2014, Ukraine attracted foreign volunteers to legitimate armed formations of Ukraine and created military units and subunits staffed mainly by foreign volunteers. The regulatory framework for legitimising their participation in repelling the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine was constantly improved. The main purpose of volunteer formations with the participation of foreigners was established — to provide the Defence Forces of Ukraine with motivated human resources with combat experience and professional training. During the armed struggle of Ukraine against the aggressor, the number of volunteer units consisting of foreigners and the number of foreign volunteers in the ranks of the Defence Forces of Ukraine have increased significantly and tend to increase.

Keywords: *Russia's war against Ukraine, Defence Forces of Ukraine, international volunteer formations, foreign volunteers.*